

ברית מילה כהלכתה

קיצור הלכות מעשה המילה פריעה ומציצה

✦
מילה בשבת ויו"ט

✦
מנהגי ברית מילה

✦
פנינים יקרים וטעמי המנהגים בעניני מילה

מלוקט מדברי ראשונים ואחרונים וספרי מילה המובהקים
עם פסקי דינים מאת גדולי פוסקי זמנינו

בעזרת החונן לאדם דעת

שמעון בלאאמור"ד הרה"ג ר' משה שליט"א שרייבער

סיון ה'תשע"ט

לעיקווארד נוא דזערזי יצ"ו

מהדורה מורחבת

כסלו ה'תשפ"ה

שמעון שרייבער

17 Teaberry Court
Lakewood N.J. 08701
kuntros@gmail.com

מכון עלה זית

עריכת ספרים מרישא עד גמירא

publish@alehzayis.com | 732.513.3466

FAX: 732.865.7002 | 732.387.7841

תוכן הענינים

פרק א - מילה ג

א] שיעור חיתוך הערלה [מחלוקת חכמת אדם ודברי חיים] ב] שיעור החיתוך הוא כשהאבר רך בלא קישוי ג] במה מלין ד] סיכום ה] גרגרים יקרים ו] מעשה רב

פרק ב - פריעה טו

א] האם מצות פריעה היא גילוי העטרה או קריעת העור ב] האם יכול לעשות מילה ופריעה בבת אחת [דהיינו שחותך כל עור הפריעה בשעת חיתוך עור הערלה] ג] צריך לברך ברכת 'להכניסו' בין מילה לפריעה ד] פריעה ע"י קריעה בצפורן ה] ע"פ קבלה צריך לקרוע את עור הפריעה ודוקא בצפורן ו] אין לדחוף עור הפריעה הנשאר עד שנתגלתה העטרה בלי לקרוע את העור לשנים ז] דחף העור עד שנתגלתה העטרה ואח"כ חזר העור לכסות העטרה ח] אם נשאר רק מקצת מעור הפריעה האם יש חשש חזרת העור ט] אם נתקפל עור הפריעה מעצמו ונתגלתה העטרה האם צריך לקרוע י] צריך שהחריץ יהא מגולה יא] צריך לקרוע עור הפריעה בשלימות עד החריץ יב] האם ראוי שישאיר אחר חיתוך הערלה רוב עור הפריעה כדי לקיים דין קריעת העור ברוב עור הפריעה יג] האם יכול לקיים דין קריעה ע"י חיתוך וכריתת כל עור הפריעה יד] תפיסה ע"י כלי הימוסט"ט טו] פריעה במבוגרים טז] סיכום יז] גרגרים יקרים יח] מעשה רב

פרק ג - מציצה נג

א] האם מציצה היא רק משום סכנה או גם משום מצוה ב] מהי הסכנה ג] צריך למצוץ הדם עד שיצא ממקומות רחוקים ד] מה הם מקומות הרחוקים ה] צריך לעשות מציצה בחוזק ו] שיעור זמן משך המציצה ז] כל מוהל שאינו מוצץ כראוי מעבירין אותו ח] מציצה בפה ט] הוראת החתם סופר י] מציצה באמצעות כלי יא] כיצד יש לנהוג באופן שא"א לעשות מציצה בפה יב] בשעת המציצה אין להניח ידו על הגיד לעצור את יציאת הדם יג] צריך לעשות המציצה דוקא לאחר הפריעה יד] סיכום טו] גרגרים יקרים טז] מעשה רב

פרק ד - חזרה מהזמנת מוהל עה

א] הזמין מוהל למול את בנו אסור לחזור בו וליתנו למוהל אחר ב] אופן שמותר לחזור ג] מה הדין אם רגיל להזמין מוהל אחד ולא הזמינו בפירוש ד] המוהל שהבטיח לאבי הבן למול בנו אינו יכול לחזור

פרק ה - דיני ציצין פא

א] ציצין המעכבין וציצין שאין מעכבין ב] מהי העטרה ג] רוב היקף העטרה ד] חזר העור לכסות העטרה ה] הטפת דם ברית

פרק ו - תינוק חולה ר"ל פט

א] מתי מלין תינוק חולה ר"ל ב] חולה בהעין ג] חום ד] צער או חלש ה] ירוק ו] שאר מיני חולות ז] תרופות [מעדעצ"ן] ח] אין סומכים על הרופאים

פרק ז - מילה בשבת ויו"ט צז

א] הפרדה ב] מכשירי מילה ג] תפלת המוהל וכדו' ד] מוקצה בכלי המילה ה] מילה ו] פריעה ז] מציצה ח] עפר וחול ט] תחבושת י] קידוש יא] שונות יב] ציצין יג] שני מוהלים יד] אדם שלא מל מעולם טו] איזה מילה דוחה שבת ויום טוב

פרק ח - מנהגי ברית מילה קכא

א] אבי הבן ב] מנהגי מילה בבית הכנסת ג] טלית ותפילין בשעת המילה ד] הדלקת נר בשעת המילה ה] קוואטע"ר ו] הבאת התינוק ז] הגשות [חייק"א] ח] כסא של אליהו הנביא ט] הסנדק י] המוהל יא] מילה יב] פריעה יג] מציצה יד] הברכות טו] אמירת בדמיך חיי טז] אמירת עלינו לשבח וכו' יז] כיסוי הערלה והדם בעפר יח] סעודת המילה יט] יום השלישי למילה כ] מילה של שני ילדים

פרק ט - כוונות המילה על פי הסוד קנג

תפלות

תפלה לליל שמיני - לילה לפני המילה	קנז
תפלה לאבי הבן קודם המילה	קנח
תפלה לאם	קס
תפלה לסנדק	קסא
תפלה למוהל	קסג
תהלים	קסח
זוהר	קסח
תפלה לאחר המילה	קסט
תפלה לאומרה בעת בכיית הילד בשעת המילה	קע

סדר ברית מילה

סדר ברית מילה	קעא
גאולה לברית מילה	קעט
סדר ברית מילה - נוסח עדות המזרח	קפ

פנינים יקרים

פנינים יקרים וטעמי המנהגים בעניני מילה קפו

מעלת המילה + טעמי מצות מילה + ברית + מצות מילה מקיים כל הזמן + מילה בשמיני + שלום זכר + ווא"ך נאכט + אבי הבן + סדר המילה + קוואטער + חייק"א + כסא של אליהו הנביא + שברתי לישועתך ה' + הגבהת התינוק מהכסא והנחתו על ברכי הסנדק + סנדק + מוהל + איזמל של מילה + מילה + פריעה בצפורן + מציצה + עת רצון לקבלת התפלה + להכניסו בבריתו של אאע"ה + כשם שנכנס לברית + מברך על היין + בשמים + ברכות + הודו לה' כי טוב + זה הקטן גדול יהיה + קריאת שם + עלינו לשבח + לכסות הערלה והדם בחול ועפר + הדלקת נר + טלית במילה + בדמיך חיי + מילה בעשרה + מילה דומה לקרבן + מתנה לנימול + סעודת מילה + רפואה + שלישי למילה + המשתתפים במילה + מילה מכשיר לתורה + ע"י מילה זוכה להשראת השכינה + ע"י מילה ניצל מגיהנום + ע"י המילה מקרי ישראל + ברית קודש + שמירת ברית קודש + שם שד"י נשלם ע"י המילה + זריזין מקימין למצות + בזכות המילה נגאל לעתיד בב"א + נולד מהול + מילת נפלים ר"ל + תחת כנפי השכינה + צערא דינוקא + יום ליבשה

ברית מילה של אברהם אבינו רמו

ביום כיפור או בפסח + למה לא מל עצמו עד שנצטווה + ממרא נתן עצה על המילה + המל ימול + וכתר עמו הברית + מילת אנשי ביתו + בני קטורה

מפתחות

מפתחות לקיצור הלכות מילה רנט

הסכמות ודברי ברכה

מ"ז הגה"צ אב"ד דק"ק מאטערסדארף זצ"ל

כ"ה

RABBI SIMCHA BUNIM EHRENFELD

Rabbi of Mattersdorf

1655-46th Street

Brooklyn, N.Y. 11204

שמחה בונים

בלא"אמונה' שמואל זצוק"ל זי"ע

עוה"ענפולד

אב"ד דק"ק מאטערסדארף יע"א

ור"מ דשיבה ומתיבתא חתן סופר

בנו יארק יע"א

בס"ד

ב' לס' באר את התורה הזאת תשע"ד לפ"ק

עטרת זקנים בני בנים, ה"ה נכדי חתן בתי האברך כמשמעו וכמדרשו, חריף ובקי ומשנתו קב ונקי, ענף עץ אבות העולם, שושילתא דיחוסא, הרה"ג מ"ה שמעון שרייבער שליט"א, יושב באהלה של תורה ומרביץ תורה לעדרים ועוסק באומנות קודש להכניס ילדי ישראל בבריתו של אאע"ה, ההוא אתא ואייני מתניתי' ביד' – קיצור הלכות מילה, וחזי לאצטרופי הל' תקיעת שופר, וסדרם בסדר נכון, ואם כי לא באתי בשורותי אלו להיות שר המסכים על ספר' הלכה, ברכתי חובאת לו שיוכה להוציא מחשבתו הטובה אל הפועל, לזכות את הרבים בספרו החשוב, להגדיל תורה ולהאדירה, וזכות אבותיו הקדושים מאורי ישראל מרן החת"ס ובנו הגרש"ס זכותם יגן עלינו, יעמוד לו להגות בתורה מתוך מנוחה ושלוה, ולחדש חידושי אורייתא כאות נפשו הטהורה, ונפש זקינו המוקירו ומכבדו כערכו.

הק' שמחה בונים

הק' שמחה בונים בלאאמוה"ג שמואל זצוק"ל זיעועכ"י

אב"ד דק"ק מאטערסדארף יצ"ו

הגה"צ רבי יחזקאל רוטה זצ"ל

אבדק"ק קארלסבורג

RABBI Y. ROTH
1556-53RD STREET
BROOKLYN, N. Y. 11219
TEL:(718) 435-1502

יחזקאל רוטה
אבדק"ק קארלסבורג
בארא פארק ברוקלין, נ.י. י"ע"א

לה"ו

כ"ה אלול לסדר לעברך בברית תשע"ו
כבוד הרה"ג פאמ"ק מוהר"ר שמעון שרייבער שליט"א מעיה"ת לעיקוואוד
יצ"ו הראה לפני את ספרו **ברית מילה כהלכתה** על עניני מילה ופריעה
ומציצה פרטותיה ודיקדוקיה כהלכתה ובהידורה כפי המנהג והמסורה לנו
מדור דור בלי שום שינוי והתחכמות, וכשמו כן הוא שחתך דינו ופרע וגילה
כל הטמורות מהלכותיו ואסף ומצץ מכל ספרי הקודש המקובלים וממחברי
הפוסקים ראשונים ואחרונים עד פוסקי זמנינו, ולא חס על כוחו לנצל את
כשרונותיו לסדרו באופן נאה ומסודר בהבנה ישרה ושיקול הדעת נכונה
שיהי' כשולחן ערוך ומוכן לכל אדם, ובמיוחד הדגיש לעורכם ולכוננם
ולהמחישם כפי מה שמצוי ושכיח בזמנינו, וישב עליהם ביגיעה ובעמל רב עד
שהוציא דבר שלם ומתוקן ולא איבד דבר מהדינים והלכות הנוגעים בהן,
וע"כ נמטייה לכבוד המחבר יישר שזכות המצוה יגן בעדו להתברך בצינור
יסוד השפע בלי עיקולי ופשוטי, ובטחוני שיתקבל חיבורו הנכוחי באהבה
אצל המוהלים היראים לקיים המצוה כפשוטו כדת משה וישראל, וכולנו
נוכה שהקב"ה עוד יזכור לנו ברית אברהם וישוב ברחמים על שארית ישראל
בברכת כוח"ט בספרן של צדיקים גמורים לאלתר אמן.

הכו"ח למען קיום מצות תוה"ק

הק' יחזקאל רוטה

רב ומו"צ בעיה"ק ירושלים

בס"ד

ר"ב ור"מ קרית שומרי החומות, רמות
ומו"צ בהעדר החרדית
צית"ק ירושלים תובכ"א

כִּי הָיָה הַיּוֹם הַזֶּה

[illegible][illegible]

[Handwritten signature]

הגאון רבי אריה מלכיאל קוטלר שליט"א

ראש ישיבת בית מדרש גבוה לעיקוואוד

י' אלול תשע"ד

משנה ר"ה כ"ו כל השופרות כשירים חוץ משל פרה וכו' ובגמ' עולא ה"ט דרבנן כדר"ח דאר"ח מפני מה אין כה"ג נכנס בבגדי זהב לפני ולפנים לעבוד עבודה לפי שאין קטיגר נעשה סניגר וכו' והאיכא ארון וכפורת וכרוב חוטא כל יקריב קאמרינן והא איכא כף ומחתה חוטא כל יתנאה קאמרינן והאיכא בגדי זהב מבחוץ מבפנים קאמרינן שופר נמי מבחוץ הוא כיון דלזכרון הוא כמפנים הוא וכו' ע"כ ובתוד"ה חוטא כל יתנאה וגבי שופר מתנאה נמי בקול תקיעתו עכ"ל ויש לבאר ע"פ גמ' שבת קל"ג ע"ב עה"כ זה קלי ואנוהו אתנאה לפניו במצות עשה סוכה נאה לולב נאה שופר נאה וכו' ע"כ וצ"ב לשון אתנאה על האדם ועי' במדרש תנחומא תצא בפרשת שלוח הקן עה"כ מכל משמר נדור לך כי ממנה תוצאות חיים שרמ"ח מצ"ע כנגד רמ"ח איברי האדם וכל מצוה אומר עשה אותי כדי שתחיה בזכותי עיי"ש והביאור שכמו שהאדם בנוי מרמ"ח איברים כמ"כ קומה רוחניות של האדם יש בה רמ"ח איברים רוחניים וחיות כל אבר היא במצוה א' מהרמ"ח מצות ולכן כדי שיהא שלם צריך כל המצוות וגם המצוות הקלות עיי"ש. וא"כ מצוה שנעשית בהידור הרי האדם מתהדר בזה ומתנאה וזה איתא גם על מצות קול שופר בקול נאה. וי"ל עוד דבגמ' מתחילה קאמר דכל יקריב קאמרינן וע"כ שגם שופר בכלל והביאור ע"פ גמ' ט"ז אמרו לפני מלכיות זכרונות שופרות ומבואר שם דהוי כמקריב את עצמו להמלכיות כקרבן ובמה בשופר ושם א"ר אבהו למה תוקעין בשופר של איל אמר הקב"ה תקעו לפני בשופר של איל כדי שאזכור לכם עקידת יצחק בן אברהם, והיינו דהוי כעוקד את עצמו ע"ג המזבח. ועיין רמב"ן ויקרא א' ט' בטעם הקרבנות דהוי כאילו הקריב עצמו ובאופן שמביא קרבן שמנה ומהודרת הרי זה תמורתו והאדם מתקבל כקרבן מהודרת, וזהו גם ענין דלזכרון כמש"א שם זכרונות שיעלה זכרונו לפני לטובה ובמה בשופר ור"ל שמתקבל כקרבן ברצון ונזכר לפניו כמו שאיתא לגבי העקידה שאפרו של יצחק צבור ומונח לפניו, וא"כ גם בזה מתנאה בקיום מצות שופר כדין ובהידור כנ"ל.

אפריון נמטי'ה למע"כ ידידי הרה"ג ר' שמעון שרייבר שליט"א מחשובי האברכים ות"ח פה בלייקוואוד אשר מוציא לאור ספר קיצור הלכות תקיעת שופר מסודר להפליא ובבהירות רבה מעשה אומן פרי יגיעה ובודאי יהיה לתועלת מרובה ללומדים ומעיינים ולרוצים לקיים מצות שופר כהלכתו ובהידור ויה"ר שיתקבלו דבריו בבי מדרשא יהנו הלומדים והמעיינים, יפצו מעיינתו להגדיל תורה ולהאדירה.

בברכת כוח"ט

אריה מלכיאל קוטלר

באאמור"ר הגר"ש זצוק"ל

(*) הסכמה שקבלתי על קיצור הלי' תקיעת שופר

הגה"צ כ"ק אדמו"ר מדינוב שליט"א

Rabbi J. J. Rabinovitch
Rabbi of Dinov

יעקב יעקב ראבינאוויטש
אברק"ק דינוב

77 Wallabout Street 3rd Fl. • Brooklyn, NY 11249 • Tel. 718-596-9751

ב"ה

אור ליום ב' ח"י כסלו פ' וישב תשפ"ב לפ"ק.

כבוד ידידי הרה"ג המאור הגדול לממשלת התורה "סופר" מהיר גן ההדסים החר"ף ובקי כש"ת הרב ר' שמעון שרייבער שליט"א רב דקהל מכתב סופר בן ליד"ג הרה"ג המופלג מרביץ תורה בעומק העיון כש"ת הרב ר' משה שליט"א בן אחר בן לרבן של ישראל החתם סופר זכר צדיק וקדוש לברכה.

שמחתו בשמעי השמועה טובה תדשן עצם שברצונכם להעשיר את עולם התורה עם חיבור יקר על הלכות ואומנות של ברית מילה המצוה הקדושה שאנו מודים ומהללים את השי"ת על שנתנה לנו כמ"ש ועל בריתך שחתמת בבשרנו.

אסף כעמיר גורנה דברי הפוסקים הראשונים והאחרונים הנוגעים למעשה ועלה בידו הטובה לבאר ולברר בטוב טעם ודעת טעמו ונימוקו של כל דבר בלשון צח המובן לכל.

אשרי לו ואשרי חלקו ואמינא לפעלא טבא יישר וחזקה על חבר שאינו מוציא מתחת ידו דבר שאינו מתוקן ובודאי יעלה הספר על שלחן מלכים מאן מלכי רבנן ויהי לתועלת לעוסקים בלמוד מקצוע זה ולמורי הוראה ולכל בית ישראל הבאים בברית חותמו של מלכו של עולם. גם עשה דגש מיוחד לקיים המצוה אך ורק בדרך המסורה והמקובלת לנו מאבותינו בלי לסור זיו כל שהוא.

גם המוהלים יוכלו ליהנות מספרו היקר עד מאד שבהיותו מוהל מומחה יוכלו לקבל ממנו עצה ותושיה בהדרכה ואופן אומנות המילה.

הרב המחבר הוא המייסד והמנהל של "ועד משמרת ברית קודש" שמטרתו לעודד ולהזהיר המוהלים החדשים לעמוד על כור המבחן על הלכות מילה היטב הדק כמו השוחטים שמקבלים קבלה רק אחר שיודעים כל הספר שמלה חדשה וגם עליהם לראות בעינא פקידא הרבה פעמים עצם מעשה המילה של המוהלים המומחים ובעת חינוכם לאומנות המילה יהי מוהל מוסמך ומומחה רואה מעשיהם להשגיח שהכל נעשה כדת וכדין ואם "שלוש אלה יעשה לה"אז יקבלו אישור והמלצה מועד משמרת ברית קודש ולא תהי מצות מילה נעשית באופן של כל הרוצה למול יבוא וימול. כל זה עורר הרב המחבר וחפץ ה' בידו הצליח שנתקבלו דבריו בעולם התורה.

אמנם בלשון ברור שלא משתמע לתרי אנפין מובן מאליו שאין מטרת הועד להמליץ ולייעץ ליקח רק מוהלים שמלו פעמים רבות אין מספר. אדרבא ואדרבא אם יש לאבי הבן ידיד או קרוב שקיבל אישור מהוועד מצוה רבה לכבדו במצוה זו כי עלינו לזכור שכל המוהלים המומחים היו פעם מתחילים.

ויהי רצון שבזכות המצוה היקרה זו נזכה לשמוע בקרוב קול שופרו של הגואל צדק כמו שמבואר במדרש רבה (בראשית י"ז) שאף על פי שאין לישראל מעשים טובים גואלם בזכות המילה.

בזכות חתן למולות דמים ישלח לנו משיחו הולך תמים לבשר בשורות טובות ונחומים לעם אחד מפורד ומפורד בין העמים.

הכותב חותם לכבוד התורה ולומדי' יצחק יעקב ראבינאוויטש

הגה"צ כ"ק אדמו"ר מוויען שליט"א

אשר אנשיר ב"ץ

אב"ד זר"מ

קהל עדת יראים ויען

307

[illegible]

הטעם / כפי המנהג והמנהג

Б. Лейстер

יום זה חזון משה אפרק

הגה"צ כ"ק אדמו"ר מגאלאנטא שליט"א

Rabbi I. Eichenstein
287 Kew-Forest Street
Brooklyn, N. Y. 11214-8111
(718) 388-6143

יצחק אייזיק מנחם אייכנשטיין
אבר"ק גאלאנטא
חבר הבר"צ של התאחדות הרבנים
ברוקלין, נ. י. י. ע"א

בס"ר, יום

יום ה' חקת ח' תמוז תשע"ה

הנה בא לפני ידידי הרה"ג בנש"ק מו"ה שמעון שרייבער שליט"א נכד מרן
הק' בעל חתם סופר ז"ע, ואייתי בידיה מתניתא פרי עטו ספר "ברית מילה
כהלכתה" אשר אסף כעמיר גורנה כל הלכות מילה פריעה ומציצה בבחי'
לעולם ישנה אדם לתלמודו בדרך קצרה, והנה בידעו ומכירו קאמינא שזה
איזה שנים שרחש לבו דבר טוב לעורר על אומנת המילה אשר כהיום
בעוה"ר לא כל העוסקים בה בקיאים בהלכותיה ובאומנותיה, ועי"ז יוצא
הרבה מכשולות ושאלות ו"ל, ועי' חיבור הזה יתעוררו כל אלו הצריכים
חיזוק להיות בקיאים במצוה קדושה זו שנכרתו עליה י"ג בריתות.

והברכה אחת הוא לכבוד הרה"ג המחבר שליט"א שיזכה שנים רבות לפעול
לתורה ולתעודה מתוך חיי נחת דקדושה בכל משאלות לבו לטובה עד ביאת
בן דוד במהרה דין אמן.

ג"ד החותם למען כבוד התוה"ק ולומדיה

אבר"ק גאלאנטא יצ"ד

הגה"צ רבי הילל וויינבערגער שליט"א
אב"ד סערדאהעלי

HILLEL WEINBERGER
Rav of Serdahely
14-A Yeshiva Rd.
Mount Kisco NY 10549

הילל וויינבערגער

אברק"ק סערדאהעלי
דיין ומו"צ דק"ק נייטרא יע"א

בס"ד

אוקיר אנוש מפז, ה"ה ידידי הרד"ג החו"ב וכו' בנש"ג איש חי ורב פעלים, כש"ת מוה"ר שמעון שרייבער שליט"א, מיקרי קרתא דלעיקוואד יע"א, בן הרב ר' משה שליט"א, נכד האי גברא יקרא הבלתי נשכח הר"ר אליעזר ז"ל, שחיבר ספר יקר על הלכות מילה לכל פרטי, להלכה ולמעשה, אשר שמו יקבנו 'ברית מילה כהלכתה', והוא אוצר בלום מלוקט מספרי הפוסקים שמפיהם אנו חיים, בלשון צח וקצר, מסודר בטוב טעם ודעת, שיהא קל ונוח לעיין בו, ומעומד במראה מקומות מקור מוצא הדברים.

ואחשבה לדעת שיהא לתועלת גדול לעומדי ההלכות, ובפרט להעוסקים במלאכת הק' של אומנות המילה, לידע את המעשה אשר יעשון עצהיו"ט בדקדוק הדין כראוי.

והנני בברכה שיוכה להמשיך לזכות הרבים לאורך ימים ושנים טובות מתוך שפע ברכה והצלחה עד שיתגלה לנו במהרה אליהו מלאך הברית מבשר טוב משמיע ישועה, אכ"ר

ד' אייר, י"ט למב"י, ה' ל"ט' כיום השמיני ימול בשר ערלתו, תשע"ה לפ"ק

הכו"ח בהקרה

הילל וויינבערגער

הגדה"צ רבי יצחק שטיין שליט"א

אב"ד אבני שיש פאלטישען

Rabbi Yitzchok Stein

1157 42nd Street

Brooklyn, N.Y. 11219

718 436-8072 - Fax. 436-0846

יצחק שטיין

דומ"ץ רב"ק פאלטישען יצ"ו

וראב"ד רביד"צ בית תלמוד לחוראה קארלסבורג

וחבר וועד הכשרות משמרת למשמרת

ברוקלין ניו יארק יצ"ו

בעוהש"ת

יום ו'ט' לחודש מנחם אב, דינ"י הבר"ת מיל"ה לפ"ק

בואו ונחזיק טיבותא ותבענא שפתי תהלה ושבח המגיע לכתב"ם מעשי ידי אומן של האי גברא יקרא, רב תבונות איש חמדות, בתורה ויר"ש לו עשר דות, איש האשכולות מעופר במעלות ומדות, ה"ה הרה"צ החוב"ט בתורה ירו"ש בנשגו"ק נכד מירנא ורבנא בעל חתם סופר וצוק"ל כש"ת רבי שמעון שרייבער שליט"א מעיה"ת לעיקוואוד יע"א מוהל מומחה לרבים, אשר הקריב לפנינו עלים לתרופה מחיבור נאה נפלא ומועיל על הלכות ועניני ומנהגי ברית מילה, הכי קרא שמו "ברית מילה כהלכתה", כי כשמו כן הוא חיבור מועיל וצמיוץ ואוסף נפלא לתורות ולהנחות בדרך קצר וקל אך לקיים מצות ברית מילה כמצותה וכהלכתה וכמסורתה בלי שום שנויים ופשרות, אוצר יקר של הלכות פסקים ודינים ומנהגים, מסודרים בלשון צה וקל ומעם זקנים, לפתוח שער הן למתחילים באלו הענינים, והן למוהלים מומחים וותיקים הלומדים ומעינים, למצוא דברי חפץ דיני ופסקי הלכות מסודרים מחודדים ושנונים, בצירוף המקורות בש"ס וראשונים והפוסקים והמשכילים קדמונים ואחרונים, ואמינא כזה לפעלא מבא ישר כוחו וחילו, מה טוב חלקו וחבלו, תוד והדר פעלו.

וביודיע ומכירי קאמינא, שהוא מוהל מומחה צורא מדרבנן חלן באהלה של תורה ועומקה של הלכה, איש אשר רוח בו להבין ולהשכיל ולברר וללבן מקצועות הנגונים להלכה ולמעשה עד הכליהם, ובמיוחד בדינים הנגונים למצות ברית מילה כהלכתה, בחיותו גם אחד מהעומדים על המשמר בגאון ועוז ובכוונה לשם שמים להגן על קיום מצות ברית מילה כהלכתה וכמסורתה, וכאשר שמענו וראינו בעת אשר נתוועדו יחד גדולי רבנים ופוסקים חשובים בכמה מקומות וקהילות למכס עצה אך לגדור גדר נגד הפורצים והמחדשים שינויים במצות ברית מילה, וכמו"כ לעזור את המתרשלים בחלקי המצוה מחמת חסרון ידיעה או התרפות וכדומה, וגם לתקן תקנות והוראות להבטיח שהמוהלים הם בקאים ומומחים כראוי וכנדרש בחלק ההלכה וחלק המעשה, שציפורנו לפעולותיהם והחשיבו מאוד והעריכו את עזרתו והשתדלותו בזה.

והגם שלאחרונה כבר נכתבו הרבה ספרים וקונטרסים וכתובים בנושא המכאני והמדאיכל הלו, אך כבנון דא נאמר מאובי תחבמינו, וזה לעומת זה וכו', שהרי עינינו רואות שהרשעים כים נגרש והשקט לא יוכלו, הן רשעי הגויים שונאי ישראל והן להב"ד פריצי עמינו שונאי דת ומפירי ברית והן מוהלים מתחדשים קלי דעת, חוזרים ומרעישים שוב בכל דור ובכל תקופה נגד מילה כהלכתה וכגון מציצה בפה ועוד, במענות של סרק וחבל נגד דעת חז"ל ומסורת רבותינו הקדושים נ"ע.

וכבר מלתינו אמורה במק"א, שהעבר הוכיח שמלחמה זו על קיום מצות בר"מ כהלכתה הוא בסגנון מאמר החכם החסיד האלקי בחוברת ההלכות [שער יחוד המעשה פ"ה] "אתה ישן והוא ער לך, ואתה מתעלם ממנו והוא אינו מתעלם ממך וכו', אין מספיק לו ממך ניצוח פעם וזאת פעמים וכו', אירוב לך כל ימך לגנא אותך", ובכן אין לדעת מה עוד יולד יום, וע"כ רבה התועלת והנחיצות לכתוב ולחזר ולכתוב ולהדפיס שוב ושוב על ענין זה, וזאת עשה מחברנו בכשרון רב בספרו הנכחי שיביר וליבן את כל הנשוא הן עפ"י תורת ההלכה דברי הפוסקים הקדמונים והאחרונים, והן עפ"י תורת המסורה והמנהג מברכה"ק נ"ע.

ובכן אף דינו תיכון עמו שיוכה לברך על המוגמר ולהציאו לאור ולהפיצו בישראל, ויהי לתועלת הרבים, ותהי זאת גם ברכתנו שחפץ ה' בידו יצילת ויהא חלקן עם מצדיקי הרבים כבוכבים מזהירים, ונקוה שחובבי תורה ומקיימי מצות כהלכתן יביאו ברכה לביהם, ויהא להם לתועלת וזירזו ועידודו להבטיח ששלא אלה יעשו לה בשלימות ותהיה עבודתם כשרה.

והזכות הגדול והנשגב של זכוי הרבים יעמוד לו כזון לנקודת האמת בתורה ובהלכה ובמיוחד בענינים אלו שעומק בהם, ויזכה לישוב גם הלאה באהלה של תורה והוראה, ולעבוד את ה' כאשר עם לבבו תהאור ולעסוק בתורת אלקים חיים ולחבר עוד ספרים טובים ומועילים מתוך בריות גופא והתורא מעליא, הרחבת הדעת דקדושה ומנוחת הנפש וסייעתא דשמיא, כאיפת נפשו היפה, ובזכות קיום מצות ברית מילה כתיקונה נזכה לביאת משיח הולך תמים לבשר בשורות טובות וניחומים במהרה, אכ"ר.

הב"ד המחבבו והפץ בהצלחתו למען תועלת הרבים

הכו"ח למען המצוה הקדושה שנברתו עלי' י"ג ברייתו, ולתועלת ישראל קדושים, מקיימיה במסיו"פ ובשמחה

י"ג ב' אב' תש"פ

רצו"פ ימצא איזה הערות והארות בדרכה של תורה, שצינו על הגיליונות כאשר עברנו על תוכן ועניני הספר, וגם בגיליון הרצו"פ

מו"צ בעלזא בעיה"ק ירושלים

הדב שמאי קהת הכהן נראס
 מו"ז רקחל אונקיי הדת רחסידי בעלזא בא"י
 רח"ו דברי חיים ד קרית בעלזא דזשעס עירק דזשעס תוכבא

107. 11/15 13/15

302

[illegible]

אברהם בן יצחק
ספרו לאור הדעת
עליון למאמר
היה

הגאון רבי שמואל יצחק פעלדער שליט"א דיין ומו"צ בית מדרש גבוה לעיקוואוד

בס"ד

RABBI SHMUEL FELDER
BETH MEDRASH GOVOHA
LAKEWOOD N.J

שמואל יצחק פעלדער
דיין ומו"צ בית מדרש גבוה
לליקוואוד נ.ד.

ראיתי להרב ר' שמעון שרייבער שליט"א אשר זה כמה שנים שאני מכירו לת"ח ונעים הליכות, שרחש לבו דבר טוב לחבר קונטרס חשוב מאד "קיצור הלכות תקיעת שופר" אשר בו אסף וקיבץ מספרי הראשונים והאחרונים אשר מפייהם אנו חיים כדי להקל על הרוצה לקיים מצות תקיעת שופר כתיקונה בפרטי' ובדקדוקי', והכתיר קונטרסו במראה מקומות כדי להקל על הלומד שיוכל לעיין במקור הדברים ולידע את המעשה אשר יעשה כדרכה של תורה, ואמינא לפעלא טבא יישר ואברכהו בחפץ לב שישתו רבים ממי תורתו ויהנו מפרי עמלו כה יוסף ה' שיזכה לישוב באהלה של תורה ולהמשיך בזיכוי הרבים לאורך ימים ושנים טובות.

ע"ז בעה"ח כ"ב אלול התשע"ג

שמואל יצחק פעלדער

(* הסכמה שקבלתי על קיצור הל' תקיעת שופר

כרמל פתח תקוה 373

הגאון רבי שמחה בונם הכהן קאהן שליט"א
רב דקהל עטרת ישעיה לעיקוואד

Rabbi Simcha Bunim Cohen
K'hal Ateres Yeshaya
Lakewood, New Jersey

שמחה בונם קאהן
קהל עטרת ישעיה
לעיקוואד, ניו דזערסי

נ"א איר תשנ"א

מכתב דרכה

הנני לברך ש"ב וחביבי הרב הגאון ר' שמעון שרייבער שליט"א
נין ונכד לק"ז מרן רשכבה"ג בעל החתם סופר (שהיה מוהל
מומחה) ואשרי שגם נכדו הרה"ג ר' שמעון הוא מוהל מומחה.

ברכתי ברכת הנהנין על ספרך ברית מילה כהלכתה שהוא מסודר
באופן נאה ונכתב בלשון צח והוא מלא וגדוש בבקיאות כאחד
הלומדים ובעלי הוראה היותר מובהקים ואשרי חלקן שזכה לכך
ומדזכה לנפשו רוצה לזכות גם לאחרים ולהעלותן על הדפוס
שגם הציבור הרחב ידעו וימצאו מוכן את אשר לפניהם.

וע"ז באתי עה"ח

שמחה בונם קאהן
שמחה בונם קאהן

[illegible]

3'67

ה'תש"ל

"וְיָצֵא אֱלֹהִים אֶת דָּוִד מִבֶּרְכִּיָּאשׁ" אֵלֶּיךָ אֱלֹהִים
 כִּי דָוִד אֵין יְיָ אֱלֹהֵינוּ

אברהם אבינו ה' יקר ביה"ק מסורד שמעון שריינברג א"ל

למחנה' האנז שיש' אל הנדוד היקר ששבו אל חרטום מילה אלן לסקר במערב
לזנב חרטום ומנכרץ דאוסן שבאו מחקר אל נבאל ויבאלו זה דוריו מתקם מהדור ויבאל
קברו' הנל' ו'אנש' ג'סוף' אל י'דור' ו'אנש' שבו' ד'ריו' מ'קור' הנל' אל
ה'קור'.

הנה דעו דא קא מנהא אנה רעפן באמער שטאנד אהרע שטאט דאן מיר
דער שטאט אהרע שטאט אהרע שטאט. ונהא מנה שטאט
השטאט דאן מיר האט דער שטאט אהרע שטאט דאן מיר
השטאט דאן מיר האט דער שטאט אהרע שטאט דאן מיר
השטאט דאן מיר האט דער שטאט אהרע שטאט דאן מיר

[illegible]

ורכבתי שצפוניו של נחמה ונחמה
לאה פרידל שגרה צר כל קאקוס
ואחר לזר נחמן דרמטיק הנס
הנהגת הקצר מליך ושני חיים.

מנהל ארץ המדבר וארץ
המדבר ארץ המדבר וארץ

♦ פרק א ♦

מילה

תוכן פרק א

מילה

א] שיעור חיתוך הערלה [מחלוקת חכמת אדם ודברי חיים] ב] שיעור החיתוך הוא כשהאבר רך בלא קישוי ג] במה מלין ד] סיכום ה] גרגרים יקרים ו] מעשה רב

קיצור הלכות מעשה המילה פריעה ומציצה

פרק א - מילה

כיצד מלין חותכין את הערלה כל העור החופה העטרה עד שתתגלה העטרה. [שו"ע סימן רסד ס"ג]^א

א] שיעור חיתוך הערלה [מחלוקת חכמת אדם ודברי חיים]

נחלקו הפוסקים בשיעור עור הערלה שמעכב במילה.

שיטת החכמת אדם (כלל קמט סי' יז וביו"ד סוף הל' מילה בשו"ת ששייך לשער רינה

שהוא עור הפריעה, ובשעת שחותך כל הערלה נחתך עמו גם אותו חלק מעור הפריעה, אבל חלק עור הפנימי שלא הי' בתפיסתו נשאר על העטרה. והא דאינו יכול לתפוס כל עור הפנימי הוא מכמה סיבות, קודם כל משום שקשה לתפוס היטב בעור הפנימי ע"י תפיסתו בעור החיצון מבחוץ, ועוד דעור הפריעה הדוק להעטרה [אף לאחר שכבר מנותק ע"י ההפרדה ואינו דבוק עוד] ולכן קשה יותר לתפוס גם כל עור הפנימי ע"י תפיסת עור החיצון, וגם כיון דעור הפריעה מחובר מיד תחת החריוץ להגיד, א"כ אע"פ שהוא מושך העור למעלה מ"מ חיבורו למטה מושכו למטה [משא"כ בעור הערלה כיון

א. נכון להקדים מציאות עור הערלה ועור הפריעה. עור הגיד ממשיך ועולה ע"ג העטרה, ואינו דבוק להעטרה אלא רפוי ועולה ויורד, וכל מקום שהעור חופה העטרה הוא הערלה, וכשמגיע להנקב אז העור נכפל על עצמו לפנים ויורד ודבוק להעטרה כצורת העטרה, ויורד עד למטה מהעטרה עד סוף החריוץ, ושם מתחבר העור להגיד, העור הזה [או כלשון הרמב"ם קרום הרך] שנתקפל נקרא עור הפריעה. נמצא שהעטרה מכוסה מב' עורות שהם באמת עור א' מכופל. בשעת מילה נוהגים לתפוס כל עור הערלה ומושכין אותו למעלה מהעטרה, וע"י תפיסתו תופס גם חלק מעור הפנימי

וישועה), שצריך לחתוך כל עור החופה את העטרה^ב ואם לא חתך כל עור החופה את העטרה אע"פ שהעטרה מגולה נהיינו ע"י שדחף את העור לתחת העטרה ונשאר שם^ג הוי ערל, וכן הביא בפתחי תשובה (יו"ד סי' רסד ס"ק יג) בשם החמודי דניאל.

שיטת הדברי חיים (שו"ת דברי חיים ח"ב יו"ד סימנים קיד-קיה) שבדיעבד אפילו לא חתך את כל העור החופה את העטרה^ה, אם מ"מ נתגלתה העטרה נהיינו שדחף את העור לתחת העטרה ע"י הפריעה ונשאר שם^ו אינו מעכב^ז. ונמצא דבכה"ג שלא

השיטות עי' בט"ז (סי' רסד ס"ק ח), עי' לקמן פ"ה אות ב.

ג. היינו ע"י עור הפריעה או ע"י התחבשות עי' בסמוך.

ד. עי' בשו"ת ערוגת הבושם (יו"ד סי' רכב) דלשון הרמב"ם וטש"ע שכתבו לחתוך כל עור הערלה החופה היינו לכתחילה, דאפילו הדברי חיים מסכים דלכתחילה יש לחתוך הכל, ומפורש כן בדבריו בכמה תשובות (ח"ב יו"ד סי' קיד וסי' קטו וסי' קטז) יעו"ש, וכ"כ במהרש"ם (ח"א סי' כז), וכן מבואר בשו"ת עין הבדולח (סי' ט), ובשו"ת נפש חיה (סי' עג ד"ה ובכל), ובשו"ת ברכת חיים (סי' פז ד"ה ולענין), ובשו"ת אמרי יושר (סי' כ).

ה. מדברי הדברי חיים (בסי' קיז) מבואר דבעי עכ"פ חיתוך במקצת העור ולא מהני לדחוף כל העור למטה בלי חיתוך כלל. וכן מבאר בשו"ת חלקת יעקב (יו"ד סי' קמה) ע"פ דברי הצמח צדק (יו"ד סי' רב סק"ח) דבעי עכ"פ לחתוך רוב הערלה, וכל המחלוקת היא רק בציצין המעכבין אם מועיל ע"י דחיפה למטה או בעי חיתוך דוקא. וכן משמע בשו"ת מהרי"ל דיסקין (מכתבים סי' ב) דעכ"פ צריך לחתוך קצת ג"כ והשאר יגלה ע"י הפריעה.

ו. ולכאורה ה"ה אם דחף אותו למטה ע"י

שהוא המשך מעור הגיד, והעור רפוי ואינו דבוק להגיד אלא הוא עולה ויורד, יתכן שיכול למשוך גם כל עור הגיד ואם לא יזהר יכול לתפוס אפי' מעור הכיס והבטן], וגם דעל כרחך חלק מעור הפריעה צריך לעבור על העטרה מה שאינו נחתך. ומ"מ אף שאי אפשר לתפוס כל עור הפריעה ממש, אבל חלק גדול מהעור יכול לתפוס בתפיסתו וממילא יחתך אותו בעת חיתוך עור הערלה. דבר זה תלוי באומנות המוהל ותפיסתו כמה מהעור הפריעה יתפוס בתפיסתו ויחתך עם עור הערלה וכמה ישאר על הגיד אחר החיתוך. מ"ש הרמב"ם "פורעין את הקרום הך שלמטה מהעור בצפורן ומחזירו לכאן ולכאן עד שיראה בשר העטרה" הכוונה דתופס עור הפריעה הנשאר על הגיד, וקורע אותו למעלה למטה עד שנקרע לשנים, ואז מקפלין אותו לכאן ולכאן להניח על הגיד מתחת להעטרה, והעטרה נשארה מגולה. ב. נחלקו הפוסקים מהי העטרה בנוגע מילה, שיטת החכם ספרדי מובא בבית יוסף (סי' רסד) שכל ראש הגיד מהחריץ עד הנקב בכלל העטרה, ושיטת הבכור שור שבת (דף קלא) דרק חוט הבולט מסביב הוא העטרה, וקי"ל להחמיר כשני